

COLETTE

CHÉRI

Traducció de TERESA FLORIT SELMA

LaBreu
Edicions

Primera edició: març 2025

Títol original: *Chéri*

©: Librairie Arthème Fayard, 1956

© De la traducció: Teresa Florit Selma, 2025

© Fotografia de la coberta: Creative Commons

© De la fotografia de la solapa: Creative Commons

© D'aquesta edició: LaBreu Edicions, 2025

www.labreuedicions.com

X: @LaBreuEdicions

Facebook: @labreu.edicions

Instagram: @labreu_edicions

ISBN: 978-84-129694-7-4

Dipòsit legal: B -3923-2025

Impressió: Liber Digital, S. L

Correcció: Rudolf Ortega

Disseny de coberta: Luis Carballo i Quincy Rookman Comunicació Visual

Tractament de coberta: Bernat Reher

L'editor autoritza la reproducció d'aquest llibre, total o parcial per qualsevol mitjà, actual o futur, sempre que sigui per a ús personal i no amb finalitats comercials.

CHÉRI

—Léa! Dona'm el collaret de perles! Que em sents, Léa? Dona'm el collaret!

No va arribar cap resposta des del gran llit de ferro forjat i coure cisellat que brillava en la penombra com una armadura.

—Per què no me'l vols donar, el teu collaret? Em queda tan bé com a tu, o millor i tot!

En sentir-se el clac de la tanca, les blondes del llit es van agitar i dos braços nus, magnífics, de canells fins, van enlairar mandrosament dues mans delicades.

—Deixa-ho estar, Chéri, ja has jugat prou amb aquest collaret.

—M'estic divertint... Tens por que te'l robi?

Davant les cortines roses travessades de sol, ballava, tot negre, com un elegant dimoniet enmig de la foguera. Però quan va recular cap al llit, tot ell va tornar a ser blanc, des del pijama de seda fins a les babutxes de pell.

—No tinc por —va respondre des del llit una veu suau i dolça—. Però desgastes el fil del collaret. Les perles pesen.

—Sí que pesen, sí —va dir el Chéri amb consideració—. Qui te les ha regalades no t'ha pres el pèl.

Estava dret davant d'un mirall allargat, adossat a la paret entre les dues finestres, i contemplava la seva imatge d'home molt atractiu i molt jove, ni alt ni baix, de cabells cerulis com les plomes de la merla. Es va descordar la camisa del pijama i va deixar al descobert un pit llis i robust, corbat com un escut; la mateixa espurna rosa se li apreciava a les dents, al blanc dels ulls foscos i a les perles del collaret.

—Treu-te el collaret —va insistir la veu femenina—. Sents el que et dic?

Quiet davant el seu reflex, el jove reia per sota el nas.

—Sí, sí, et sento. Ja veig que tens por que te'l prengui!

—No. Però si te'l donés, series ben capaç d'acceptar-lo.

Va córrer cap al llit i s'hi va llançar.

—I tant! Estic molt per sobre dels convencionalismes. Em sembla idiota que un home pugui acceptar d'una dona una perla en un passador, o dues en els botons de puny, i s'ofengui si n'hi regala cinquanta...

—Quaranta-nou.

—Quaranta-nou, ja ho sé. Atreveix-te a dir que em queda malament! Digues que soc lleig!

Va dedicar a la dona estirada al llit un somriure provocador que deixava al descobert unes dents petites i l'anvers humit dels llavis. La Léa es va asseure al llit.

—No, no ho penso dir. Sobretot, perquè no t'ho creuries. Però, que no pots riure sense arrufar el nas així? Quan tinguis tres arrugues damunt del nas estaràs ben content, oi?

Ell va deixar de riure immediatament, va relaxar la pell del front, es va acariciar la barbeta amb la destresa d'una vella coqueta. Es miraven amb aire hostil; ella, recolzada entre els llençols i les blondes; ell, assegut com una amazona a la punta del llit. Ell pensava: «Mi-te-la ella, parlant de les arrugues que tindrè». I ella: «Per què es posa tan lleig quan riu, ell, que és l'encarnació de la bellesa?». Va reflexionar un instant i va acabar de pensar en veu alta:

—És que sembles tan dolent quan estàs alegre... Només rius per maldat o per fer burla dels altres. Això et torna lleig. Sovint ets lleig.

—No és veritat! —va cridar el Chéri, irritat.

La ràbia li cosia les celles al naixement del nas, li engrandia els ulls resplendents d'insolència, armats de pestanyes, li feia en-

treobrir l'arc desdenyós i cast de la boca. La Léa va somriure en veure'l tal com li agradava, ell, revoltat primer i submís després, amb prou feines encadenat, però incapaç d'alliberar-se; va posar una mà sobre el jove cap, que impacient es va desfer del jou. Ella va murmurar com si calmes una bèstia:

—Va, va, no passa res...

Ell es va deixar caure sobre l'esplèndida espatlla, empenyent amb el front, amb el nas, escodrintant el seu lloc familiar, tancant per fi els ulls i buscant la protecció de la becaina dels llargs matins, però la Léa el va refusar.

—Res d'això, Chéri! Dines amb la nostra Harpia nacional i són tres quarts menys cinc de dotze.

—Què? Dino a casa de la mestressa? Tu també?

La Léa va lliscar mandrosament al fons del llit.

—Jo no, faig festa. Aniré a fer el cafè a dos quarts de tres, o el te a les sis, o una cigarreta a tres quarts de vuit... No et preocupis, li semblarà més que suficient... I a més, no m'ha convidat.

El Chéri, dempeus i empipat, es va il·luminar maliciosament.

—Ja ho sé, ja sé per què! Tenim convidats de categoria! La bella Marie-Laure i la bleda de la seva filla!

Els grans ulls blaus de la Léa, erràtics, es van fixar.

—Ah! Sí? Encantadora, la nena. Menys que la seva mare, però encantadora... Va, treu-te el collaret d'una vegada.

—Llàstima —va sospirar el Chéri mentre se'l descordava. Faria bon paper a la canastreta.

La Léa es va incorporar sobre un colze.

—Quina canastreta?

—La meva —va dir el Chéri amb una solemnitat burleta—, la MEVA canastreta de les MEVES joies del MEU casament...

El Chéri va saltar, va caure sobre els seus peus després d'un

correcte *entrechat-six*, va obrir la portella d'un cop de cap i va desaparèixer cridant:

—El meu bany, Rose! Com més aviat millor! Dino a casa de la mestressa!

«Perfecte, va pensar la Léa. Un llac a la cambra de bany, vuit tovalloles xopes i restes d'afaitat a la pica. Si tingués dues cambres de bany...»

Però es va adonar, com altres vegades, que hauria calgut suprimir un armari i fer més petit el tocador, així que va concloure, com les altres vegades: «Puc esperar fins al casament del Chéri».

Va tornar-se a estirar de boca amunt i va constatar que la nit anterior el Chéri havia llançat els mitjons sobre la llar de foc, els calçotets sobre el secreter i la corbata al coll d'un bust de la Léa. Va somriure a contracor davant d'aquell desordre masculí i va mig tancar tranquil·lament els seus grans ulls, d'un blau jove, que havien conservat totes les pestanyes brunes. Als quaranta-nou anys, la Léonie Vallon, àlies Léa de Lonval, es trobava a la fi d'una feliç carrera de cortesana amb l'economia sanejada i de bona noia a qui la vida ha estalviat les catàstrofes afalagadores i les tristeses nobles. Amagava la data del seu naixement, però confessava de grat, deixant caure sobre el Chéri una mirada de condescendència voluptuosa, que arribava a l'edat de permetre's algun petit caprici. Li agradaven l'ordre, la llenceria fina, els vins de criança, la cuina exquisida. Ni en la seva joventut de rossa adulada, ni després en la seva maduresa de cortesana rica, havia acceptat ni falsos afalacs ni equívocs. Els seus amics recordaven una elegant jornada a l'hipòdrom d'Auteil, cap el 1895, en què la Léa va respondre al secretari de la revista *Gil Blas*, que la va tractar d'«estimada artista»:

—Artista? Oh! La veritat, estimat amic, és que els meus amants són ben bocamolls...

Les dones de l'edat de la Léa estaven geloses de la seva salut de ferro; les joves, arrodonides pel davant i pel darrere segons

la moda del 1912, feien mofa de l'exuberància del seu pit. Tant les unes com les altres li envejaven el Chéri per igual.

«Ves per on!», deia la Léa, «no entenc per què. Que se'l quedin. No el tinc lligat, jo, i surt tot sol».

La qual cosa no era del tot certa. En realitat estava orgullosa d'una relació —a vegades en deia adopció— que durava des de feia sis anys.

«La canastreta...», va repetir la Léa. «Casar el Chéri... No pot ser, no és... humà... Donar una joveneta al Chéri. És com llançar una daina als gossos. No tenen ni idea de com és el Chéri.»

La Léa feia rodar entre els dits, com si fos un rosari, el collarret tirat al llit. Ara se'l treia a la nit, perquè el Chéri, enamorat de les belles perles que acarona al matí, s'adonava massa sovint que el coll de la Léa, abans tan turgent, perdia la blancor i sota la pell se li veien els músculs distesos. Se'l va cordar sense incorporar-se i va agafar un mirall de la tauleta de nit.

«Semblo una jardiner», va sentenciar sense contemplacions. «Una pagesa. Una pagesa normanda que se'n va al camp de patates amb un collarret. Em queda com una ploma d'estruc al nas, i estic sent educada.»

Va aixecar les espatlles, severa amb tot el que ja no li agradava d'ella mateixa: la pell d'un color viu, saludable, una mica enrogida, una pell d'aire lliure que reforçava el color blau de les ninetes, encerclades d'un blau més fosc. La Léa encara indultava el seu nas orgullós: «El nas de Maria Antonieta!», afirmava la mare del Chéri, que mai oblidava afegir: «... i d'aquí a dos anys, la bona de la Léa tindrà el mentó de Lluís XVI». La boca amb les dents arrencades, que no esclafia de riure gairebé mai, somreia sovint, en harmonia amb els grans ulls de parpellejos lents i rars, somriure cent cops lloat, cantat, fotografiat, somriure profund i confiat que no podia cansar.

Pel que fa al cos, «ja se sap», deia la Léa, «que un cos de

bona qualitat dura molt de temps». Encara el podia ensenyar, aquell gran cos blanc tenyit de rosa, dotat d'unes cames llargues, de l'esquena recta de les nimfes que hi ha a les fonts d'Itàlia; els clots de les natges i els pits fermes podien aguantar, deia la Léa, «fins molt després del casament del Chéri».

Es va aixecar, es va embolcallar amb un negligé i va descórrer ella mateixa les cortines. El sol de migdia va entrar a la cambra rosa, alegre, massa decorada i d'un luxe antiquat, blondes dobles a les finestres, parets entapissades de pètals de rosa, fustes daurades, llums elèctrics velats de rosa i blanc i mobles antics entapissats amb sedes modernes. La Léa no renunciava a aquesta cambra acollidora ni al seu llit, obra mestra considerable, indestructible, de coure, d'acer forjat, sòbria i cruel per a les cames.

«No, no i no», protestava la mare del Chéri, «no és tan lletja. A mi m'agrada, aquesta cambra. És d'època, té la seva elegància. Fa molt Païva».

La Léa va somriure en recordar l'Harpia nacional mentre es recollia els cabells. Es va empolvorar la cara amb pressa en sentir dos cops de porta i la topada d'un peu calçat contra un moble delicat. El Chéri tornava en pantaló i camisa, amb les orelles blanques de talc i de mal humor.

—On és la meva agulla? Coi! Ara pispem les joies, aquí?

—Deu ser el Marcel, que se l'ha posat a la corbata per anar a mercat —va dir la Léa, seriosa.

El Chéri, sense cap sentit de l'humor, va topar amb la broma com una formiga amb un tros de carbó. Va aturar el pas amenaçador i no va trobar res més a dir a banda de:

—Quina gràcia... i els meus botins?

—Quins?

—Els de pell girada!

La Léa, asseguda al tocador, el va mirar dolçament.

—Endevina-ho —va insinuar-li amb veu melosa.

—El dia que una dona m'estimi per la meva intel·ligència, estaré ben fotut —va respondre el Chéri—. Mentrestant, vull l'agulla i els botins.

—Per a què els vols? No es porta l'agulla amb jaqueta, i ja vas calçat.

El Chéri va donar un cop de peu.

—Ja està bé, ningú em fa cas, aquí! Ja en tinc prou!

La Léa va deixar la pinta.

—Doncs molt bé! Ves-te'n.

Ell va aixecar les espatlles, groller.

—Això dius, ara!

—Ves-te'n. Sempre m'han horroritzat els convidats que es queixen de la cuina i que empastifen els miralls amb crema de formatge. Ves-te'n a casa de la teva santa mare, fill, i quedat'hi.

Ell no li va aguantar la mirada, va abaixar els ulls i va protestar com un nen:

—Però, que no puc dir res? Almenys em deixes el cotxe per anar a Neuilly?

—No.

—Per què?

—Per que surto a les dues i el Philibert està dinant.

—On vas, a les dues?

—A complir amb els meus deures religiosos. Però si vols tres francs per a un taxi... Ximplet —va continuar, melindrosa—, potser vaig a fer el cafè a casa de la teva Senyora Mare a les dues. No estàs content?

Ell va sacsejar el cap com un xaiet.

—Em renyen, em diuen que no a tot, m'amaguen les coses, em...

—Mai aprendràs a vestir-te tot sol?

Va agafar la corbata de les mans del Chéri i li va fer el nus.

—Ja està! Oh, aquesta corbata lila... De fet, està prou bé

per a la bella Marie-Laure i la seva família... I tu hi volies una perla, aquí a sobre? Petita sangonera, i unes arracades? També?

Ell es va deixar fer, feliç, emocionat, vacil·lant, atacat per una mandra i un plaer que li feien tancar els ulls...

—Nounoune estimada... —va murmurar.

Ella li va raspallar les orelles, li va rectificar la clenxa, fina i blavosa, que dividia els cabells negres del Chéri, va donar-li un toc a les temples amb un dit humit de perfum i va besar apresada, perquè no va poder evitar-ho, la boca temptadora que respirava tan a prop seu. El Chéri va obrir els ulls, els llavis, va allargar les mans... Ella se'n va separar.

—No! Tres quarts d'una! Desfila i que no et torni a veure!

—Mai més?

—Mai més! —li va etzibar rient tendrament.

Un cop sola, va somriure amb orgull, va deixar anar un sospir entretallat de cobdícia reprimida i va escoltar les passes del Chéri al pati exterior de la casa. Va veure com obria i tancava la reixa, com s'allunyava amb les seves passes alades i, després, com el saludaven extasiades tres noietes que anaven de bracet:

—Mare meva! No pot ser de debò!... Li demanem si el podem tocar?

Però el Chéri, indiferent, ni es va girar.

—El bany, Rose! La manicura ja pot marxar, s'ha fet massa tard. El vestit blau, el nou, el barret blau, el folrat de blanc, i les sabatetes de tires... no... un moment...

La Léa, amb les cames encreuades, es va tocar el turmell nu i va aixecar el cap.

—No, els botins amb cordons, els de pell de cabra de color blau. Tinc les cames una mica inflades, avui. Deu ser la calor.

La minyona, una senyora gran tocada amb una còfia de tul, li va dirigir una mirada còmplice.

—És clar... deu ser la calor —va repetir dòcil, aixecant les espatlles, com dient: «Ja se sap... cal que tot s'acabi gastant».

Un cop el Chéri va haver marxat, la Léa va tornar a estar animada, aguda, lleugera. En menys d'una hora es va banyar, es va fregar amb alcohol perfumat de sàndal, es va pentinar i es va calçar. Mentre l'arissador de ferro s'escalfava, va trobar el moment de repassar el llibre de comptes del majordom, de cridar l'Émile, el criat, per mostra-li una taca de baf blau en un mirall. Va escodrinyar-ho tot amb un ull expert que no s'equivocava gairebé mai i va dinar feliçment sola, somrient al Vouvray sec i a les maduixes de juny servides amb les cuetes en una safata de Rubelles, verda com una granoteta molla. Anys enrere, un bon gourmet devia haver escollit per a aquest menjador rectangular grans miralls Lluís XVI i mobles anglesos de la mateixa època, aparadors oberts, armaris alts amb potes, cadires primes i sòlides, tot d'una fusta gairebé negra, amb fines garlandes. Els miralls i unes peces de plata massissa rebien la llum del dia, els

reflexos verds dels arbres de l'avinguda Bugeaud, i la Léa, mentre dinava, va escutar la pols vermella que quedava al gravat d'una forquilla, va tancar un ull per estudiar millor el llustre de la fusta obscura. El majordom, darrere seu, temia aquests jocs.

—Marcel —va dir la Léa—, fa vuit dies que la cera està enganxosa.

—Això pensa, la senyora?

—Ho pensa. Afegeixi-hi trementina quan la fongui al bany maria, no costa gens. Ha pujat el Vouvray una mica d'hora. Abaixi les persianes quan hagi recollit, fa molta calor.

—D'acord, senyora. El senyor Ch... el senyor Peloux vindrà a sopar?

—Em sembla que sí... Res de *crème-surprise* aquest vespre, només sorbets de suc de maduixa. El cafè al *boudoir*.

En aixecar-se, alta i dreta, amb les cames visibles sota la faldilla enganxada a les cuixes, va tenir el gust de llegir a la mirada continguda del majordom el «la senyora és bella», que no li desagradava.

«Bella...», es va dir la Léa mentre pujava al *boudoir*. «No. Ja no. Ara haig de dur blonda de color blanc a prop del rostre, rosa molt pàl·lid per a la roba interior i els batins. Bella... Bah... ja no em fa falta...»

Amb tot, no es va permetre fer la migdiada al *boudoir* de sedes pintades després del cafè i els diaris. I el seu era un rostre de batalla quan va ordenar al xofer:

—A casa de la senyora Peloux.

Les avingudes del Bois, seques sota la verdor novella de juny que el vent marceix, la reixa de la duana municipal, Neuilly, el boulevard d'Inkermann... «Quantes vegades l'he fet, aquest trajecte?», es va preguntar la Léa. Va comptar, es va cansar de comptar, i va espiar, retenint les passes sobre la graveta de la senyora Peloux, els sorolls provinents de la casa.

—Són a la galeria —va dir.

S'havia retocat abans d'arribar i s'havia posat un vel blau sobre la cara, una reixeta lleugera com una boirina. I va respondre al criad que la va convidar a travessar la casa:

—No, prefereixo fer la volta pel jardí.

Un autèntic jardí, gairebé un parc, encerclava un gran palauet completament blanc dels que hi ha als afores de París. Del palauet de la senyora Peloux se'n deia «una casa de camp» quan Neuilly encara no formava part de París. Els estables convertits en garatges, les dependències auxiliars en gosses i bugaderies, n'eren testimoni, així com les dimensions de la sala de billar, del vestíbul, del menjador.

«La senyora Peloux ha fet una bona inversió», repetien devotament les velles paràsites que hi anaven, a canvi d'un sopar i una copa d'aiguardent, a jugar a les cartes, al *bésigue* i al pòquer. I afegien: «Però, on no inverteix bé la senyora Peloux?».

Mentre caminava a l'ombra de les acàcies, entre arbustos frondosos de rododendres i arcs de roses, la Léa va sentir un murmuri de veus, traspasat per la veu nasal, com de trompeta, de la senyora Peloux i per les rialles seques del Chéri.

«Aquest nen no sap riure», va pensar. Es va aturar un moment per escoltar millor un timbre de veu femenina, nou, delicat, amable, de seguida cobert per la temible trompeta.

«Aquesta és la joveneta», es va dir la Léa.

Va fer algunes passes lleugeres i es va trobar al llindar d'una galeria envidrada d'on va precipitar-se la senyora Peloux, cridant:

—Aquí tenim la nostra bella amiga!

Aquell barrilet, la senyora Peloux, en realitat senyoreta Peloux, havia estat ballarina, dels deu als setze anys. La Léa, de vegades, buscava en la senyora Peloux alguna cosa que pogués recordar l'antic petit Eros ros i grassonet, la nimfa amb clotets, però només en conservava els grans ulls implacables, el nas

delicat i ferm, i també el gest coquet de col·locar els peus en cinquena posició, com els membres del cos de ballet.

El Chéri, ressuscitat des del fons d'un balancí, va besar la mà de la Léa amb una gràcia involuntària, però va espatllar el gest amb un:

—Bufa! T'has tornat a posar vel, no m'agrada gens.

—Vols deixar-la tranquil·la! —va intervenir la senyora Peloux—. A una dona no se li demana per què porta vel! No en farem res de bo —va dir amb tendresa a la Léa.

Dues dones s'havien posat dretes sota l'ombra daurada de l'estor de palla. Una, vestida de malva, va allargar amb prou fredor la mà a la Léa, que la va repassar de baix a dalt.

—Déu meu, que guapa que estàs, Marie-Laure, ets la perfecció personificada!

La Marie-Laure es va dignar a somriure. Era una dona jove pèl-roja, d'ulls castanys, que enlluernava sense necessitat de gestos ni paraules. Va assenyalar, com per coqueteria, l'altra dona jove.

—Reconeixes la meva filla Edmée? —va dir.

La Léa va allargar una mà a la noia, que no va trigar a encaixar.

—Hauria d'haver-te reconegut, estimada, però les col·legiales canvien molt de pressa, i la Marie-Laure només canvia per desconcertar cada vegada més. Ja has acabat l'escola definitivament?

—I tant, i tant —es va exclamar la senyora Peloux—. No podem deixar amagats eternament aquest encant, aquesta gràcia, aquesta meravella de dinou primaveres!

—Divuit —va dir suaument la Marie-Laure.

—Divuit, divuit!... És clar! Léa, te'n recordes? Aquesta criatura va fer la primera comunió l'any que el Chéri es va escapar de l'escola, te'n recordes? Sí, mala peça, et vas escapar i nosaltres dues vam quedar esparverades!

—Me'n recordo perfectament —va dir la Léa, i va inter-